

De zwarte stern in de Krimpenerwaard 2010.

Inleiding.

Al vele jaren wordt de zwarte stern in de Krimpenerwaard integraal geïnventariseerd tijdens het broedseizoen, hiermee is de soort misschien wel de best gevolgde vogelsoort in ons werkgebied.

Reeds in de jaren zeventig werden de vogels gevolgd door Den Breeyen, destijds opzichter bij het Zuid-Hollands Landschap, in vele jaren bijgestaan door SBB- inventarisatie medewerker Mayenburg. Vanaf de jaren tachtig heeft Terlouw de inventarisaties voortgezet. Sedert begin van de 21^e eeuw is bij het Zuid-Hollands Landschap het uitleggen en volgen van zwarte sternvlotjes structureel in het werkplan opgenomen, terwijl ook bij de weidevogelgroep van de Natuur en Vogelwerkgroep Krimpenerwaard het uitleggen van zwarte sternvlotjes in deze periode een vaste aanpak heeft gekregen. Een totaal overzicht van de aantalonwikkeling van de zwarte stern in de Krimpenerwaard is opgenomen in tabel 1.

Samenwerking.

Naast het feitelijke uitleggen van zwarte sternvlotjes en het volgen van de nestresultaten is de samenwerkingsconstructie tussen het Zuid-Hollands Landschap (ZHL) en de Natuur- en Vogelwerkgroep Krimpenerwaard (NVWK) uniek te noemen.

Al vele jaren wordt deze samenwerking geïnitieerd door NVWK-weidevogelcoördinator Jan Terlouw. De constructie is simpel: Jaarlijks worden, ter vervanging, circa 25 nieuwe vlotjes gemaakt door de vrijwilligers van de NVWK onder leiding van Jan. ZHL stelt haar werkplaats, opslag (en koffie) beschikbaar en levert de benodigde materialen. De uiteindelijke resultaten worden gedeeld, zodat een integraal verslag voor het werkgebied kan worden opgesteld.

Resultaten 2010.

In het verslagjaar werden 196 vlotjes, verdeeld over 105 door het ZHL en 91 door de NVWK uitgelegd in de Krimpenerwaard, verspreid over 21 locaties. De aantallen varieerde van 5 tot 25 vlotjes per locatie. Op 3 locaties werden meer dan 15 vlotjes bijeen uitgelegd op alle ander locaties betref het relatief kleine clusters van vlotjes.

In totaal werden op 6 locaties de vlotjes daadwerkelijk bezet (29%) met in totaal 61 legsels. Naast deze bezette vlotjes werden nog 20 nesten aangetroffen op natuurlijke vegetatie (Buisman, Mourik en Terlouw) waarmee het totaal aantal vastgestelde nesten voor de Krimpenerwaard in 2010 op 81 nesten komt. Het percentage van 25% nestelend op natuurlijke vegetatie is landelijk gezien hoog te noemen en is verheugend, daar het streven is de soort weer als 'natuurlijk' broedende vogel in het gebied te kunnen gaan beschouwen.

NVWK.

Van de 91 vlotjes uitgelegd onder auspiciën van de weidevogelgroep van het NVWK werden er 36 bezet (40%) verspreid over drie kolonies met respectievelijk 4, 8 en 24 nestjes. Van de kolonie van 8 nesten werd het resultaat gevolgd, wat resulteerde in het vaststellen van 10 vliegvlugge jongen (1,25 vliegvlug jong per nest). Van de overige locaties zijn de uitkomst resultaten onbekend gebleven.

ZHL.

Door het ZHL, Dekker, werden op 27 en 8 april 105 vlotjes verspreid over 15 locaties in de reservaatdelen van de Krimpenerwaard uitgelegd. Hiervan werden er uiteindelijk 25 bezet (24%), verspreid over 3 locaties met respectievelijk 6, 11 en 8 legsels.

ZHL houdt bij het uitleggen van de vlotjes rekening met het beheer van de aangrenzende grasland percelen. Vlotjes worden uitgelegd naast standweide percelen, of percelen waarvoor is afgesproken met de pachter dat een ruime strook langs de oever ter hoogte van de vlotjes blijft staan bij het

graslandbeheer. Daarnaast heeft ZHL in 2003 op vier plaatsen een specifiek op de zwarte stern toegespitste 'broedput' aangelegd, waarin sindsdien jaarlijks vlotjes worden uitgelegd. De resultaten werden tot het moment van uitkomst van de eieren gevolgd door Dekker. Hij telde op de 25 legsels 69 eieren (2,76 ei per nest). Van 18 ZHL vlotjes locaties volgde Buisman en Terlouw vervolgens de opgroei resultaten na het uitkomen, onderstaand zijn de resultaten beknopt samengevat per kolonie.

Locatie in polder den Hoek telde 6 vlotjes, 6 legsels met 17 eieren. Vanaf 08 juni werden de eerste jongen op het nest vastgesteld, op 11 juni waren 14 juveniele aanwezig. Op deze dag werd gedurende één uur het aantal voedselvluchten van 4 legsels vastgelegd (respectievelijk 4, 5, 5 & 7 voederings). Op 19 juni waren nog 12 juveniele aanwezig. Uiteindelijk zijn minimaal 10 jongen vliegvlug geworden (59% van het aantal uitgekomen jongen; gem. 1,67 vliegvlug jong per nest).

Locatie in polder Berkenwoude telde 12 vlotjes, 11 legsels met 32 eieren. Hier waren op 08 juni 7 juveniele aanwezig, verspreid over 4 nesten. De kolonie was duidelijk aan het uitkomen. Op 12 juni in de vroege avond is een snelle check gemaakt er werden 29 juveniele geteld. Op 13 juni werd met twee tellers (Buisman en Terlouw) een voedselprotocol gemaakt over 7 nesten gedurende één uur. Dit leverde respectievelijk 5,5, 6,6,6, 7 & 8 voedselvluchten per uur op. Het aangevoerde voedsel betrof 2x regenworm, 7x vliedvleugelige onbekend, 2x juffer, 8x vis spec., 2 x bloedzuiger & 13x ongedetermineerd. Uiteindelijk zijn 23 vliegvlugge jongen vastgesteld (79% van het aantal uitgekomen jongen; gem. 2,09 vliegvlug jong per nest).

Overige locaties.

Sedert de jaren tachtig wordt de Krimpenerwaard door Terlouw (sedert 2003 daarin bijgestaan door Buisman) eind mei / begin juni integraal gekarteerd op broedlocaties van zwart stern buiten de bekende vlotjes locaties. In 2010 is naar verwachting ruim 80% van de Krimpenerwaard voldoende onderzocht om alle broedlocaties vast te stellen. De polderdelen ten zuiden van Schoonouwen en Koolwijk zijn in het verslagjaar onvoldoende onderzocht om met 100% zekerheid broedgevallen uit te sluiten. Van polder Kromme Geer werd aanvullende informatie verkregen van Mourik.

Buiten de vlotjes locaties werden 12 nesten op natuurlijke vegetatie aangetroffen (4x gele plomp, 2x krabbenscheer, 3x drijvend plantaardig materiaal en 3x drasoever). Daarnaast werden zowel door Buisman & Terlouw als door Mourik 8 legsels vermoed in een onbereikbaar deel van polder Kromme Geer. Deze nesten hebben naar verwachting op krabbenscheer gelegen.

Van 9 legsels werden de vogels gevolgd tot aan het uitvliegen.

De gevolgde legsels waren respectievelijk in polder Den Hoek (4), De Nesse (2) en polder Middelblok (3) gelegen. De 9 gevolgde legsels telde 25 eieren, gemiddeld 2,78 ei per nest. Ook bij deze legsels lag de uitkomstdatum rond 08 juni. Op 11 juni waren in alle drie de kolonies jongen aanwezig. Op 13 juni werden 20 juveniele geteld tijdens de zogenaamde snelle check. Het eind resultaat bedroeg 13 vliegvlugge jongen (65% van het aantal uitgekomen jongen; gem. 1,45 vliegvlug jong per nest).

Eind resultaat 2010.

Voor de Krimpenerwaard kunnen de volgende getallen als eindresultaat worden gepresenteerd:

- 196 vlotjes
- 81 legsels
- 61 legsels op vlotjes, bezetting percentage vlotjes 31%
- 20 legsels op natuurlijke vegetatie, percentage natuurlijke legsels 25%
- Aantal eieren bekend van 34 legsels (43%), deze 34 legsels hadden gezamenlijk 94 eieren, 2,76 ei per nest.
- Uitkomst resultaten zijn bekend van 35 legsels (43%), deze 34 legsels leverde 56 juveniele op, gemiddeld 1,65 vliegvlug jong per nest.

De zwarte stern had in 2010 zonder meer een goed broedresultaat in de Krimpenerwaard.

We willen hierbij een ieder die een bijdrage heeft geleverd aan het beschermen en volgen van deze soort hartelijk danken.

Diny Buisman en Rudi Terlouw,
September 2010.